

Satversmes tiesa

Preses relīze

Lieta Nr. 2020-66-03

28.10.2021.

Satversmes tiesa izbeidz tiesvedību lietā par koledžas direktora amatam noteikto augstāko speciālo dienesta pakāpi

Satversmes tiesa 2021. gada 28. oktobrī pieņēmusi lēmumu par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2020-66-03 “Par Ministru kabineta 2016. gada 13. decembra noteikumu Nr. 810 “Noteikumi par lekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un leslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm amatu klasifikāciju” 1. pielikuma, ciktāl tajā 2.1. saimes VII līmeņa koledžas direktora amatam noteikta augstākā speciālā dienesta pakāpe – pulkvedis, atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. panta pirmajam teikumam un 106. panta pirmajam teikumam”.

APSTRĪDĒTĀ NORMA

- Ministru kabineta 2016. gada 13. decembra noteikumu Nr. 810 “Noteikumi par lekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un leslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm amatu klasifikāciju” 1. pielikums, kurā 2.1. saimes VII līmeņa koledžas direktora amatam noteikta augstākā speciālā dienesta pakāpe – pulkvedis.

AUGSTĀKA JURIDISKA SPĒKA NORMAS

- Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 91. panta pirmais teikums: “Visi cilvēki Latvijā ir vienlīdzīgi likuma un tiesas priekšā.”
- Satversmes 106. panta pirmais teikums: “Ikvienam ir tiesības brīvi izvēlēties nodarbošanos un darbavietu atbilstoši savām spējām un kvalifikācijai.”

LIETAS FAKTI

Lieta ierosināta pēc Ainara Penča pieteikuma. Pieteikuma iesniedzējs pildīja valsts dienestu Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestā līdz 2011. gadam. Pēc tam ar Pieteikuma iesniedzēju tika noslēgts darba līgums par Ugunsdrošības un civilās aizsardzības koledžas direktora amata pienākumu izpildi, taču 2019. gadā šis darba līgums tika uzteikts sakarā ar to, ka koledžas direktora amata pienākumus varot pildīt tikai amatpersona ar speciālo dienesta pakāpi.

Pieteikuma iesniedzējs vērsies Satversmes tiesā, jo uzskata, ka apstrīdētā norma nepamatoti nosaka koledžas direktora amatu par amatpersonas ar speciālo dienesta pakāpi amatu un tādējādi nepamatoti ierobežo Satversmes 106. panta pirmajā teikumā ietvertās personas tiesības brīvi izvēlēties nodarbošanos un darbavietu atbilstoši savām spējām un kvalifikācijai, savukārt Satversmes 91. panta pirmajā teikumā ietvertais tiesiskās vienlīdzības princips esot pārkāpts, jo attiecībā uz citiem, pēc viņa ieskata, salīdzināmiem amatiem šāds ierobežojums neesot noteikts.

TIESAS SECINĀJUMI UN LĒMUMS

Tiesa secināja, ka lietas pamatā ir jautājums par apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 106. panta pirmajam teikumam. Savukārt šim jautājumam pakārtots ir jautājums par apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam. Tādēļ tiesa nolēma, ka vispirms izvērtējama apstrīdētās normas atbilstība Satversmes 106. panta pirmajam teikumam. Savukārt tas, vai lietā nepieciešams vērtēt arī apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam, ir atkarīgs no lietas pamatjautājuma atrisinājuma. [11.]

Tiesa konstatēja, ka apstrīdētā norma attiecībā uz lekšlietu ministrijas sistēmas koledžas direktora amatu nosaka augstāko speciālo dienesta pakāpi – pulkvedis. Taču Pieteikuma iesniedzējs neiebilst pret to, ka šim amatam noteikta tieši konkrētā augstākā speciālā dienesta pakāpe. Viņš norāda, ka ar apstrīdēto normu lekšlietu ministrijas sistēmas koledžas direktora amats ir noteikts par amatpersonas ar speciālo dienesta pakāpi amatu, un uzskata šādu amata klasifikāciju par Satversmei neatbilstošu. Savukārt Ministru kabinets, kā arī vairākas pieaicinātās personas uzskata: tas, ka lekšlietu ministrijas sistēmas koledžas direktora amats ir amatpersonas ar speciālo dienesta pakāpi amats, izriet nevis no apstrīdētās normas, bet no lekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un leslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm

dienesta gaitas likuma (turpmāk – Dienesta gaitas likums) normām. Tādēļ Satversmes tiesai bija jānoskaidro vai konkrētajā gadījumā tieši apstrīdētā norma aizskar Satversmes 106. panta pirmajā teikumā ietvertās personas pamattiesības. [12.]

Tiesa norādīja, ka Satversmes 106. panta pirmais teikums aizsargā personas tiesības brīvi izvēlēties un saglabāt nodarbošanos un aptver arī nodarbinātību valsts dienestā. Lai noskaidrotu, vai tieši apstrīdētā norma nosaka lekšlietu ministrijas sistēmas koledžas direktora amatu par amatpersonas ar speciālo dienesta pakāpi amatu un tādējādi aizskar Satversmes 106. panta pirmajā teikumā ietvertās personas pamattiesības Pieteikuma iesniedzēja norādītajā aspektā, ir nepieciešams noskaidrot apstrīdētās normas saturu, citstarp interpretējot to kopsakarā ar citām, ar to sistēmiski saistītām tiesību normām, kas ietvertas Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumā (turpmāk – Atlīdzības likums) un Dienesta gaitas likumā. [13., 14.]

Satversmes tiesa noskaidroja Atlīdzības likuma un Dienesta gaitas likuma normu saturu un secināja, ka likumdevējs nav Dienesta gaitas likumā sniedzis amatpersonas ar speciālo dienesta pakāpi definīciju, kā arī nav noteicis kritērijus, pēc kuriem būtu nosakāms tas, vai konkrēts amats lekšlietu ministrijas sistēmas iestādē vai leslodzījuma vietu pārvaldē būtu uzskatāms par amatpersonas ar speciālo dienesta pakāpi amatu. Tomēr Dienesta gaitas likumā ir noteikts speciāls tiesiskais regulējums attiecībā uz lekšlietu ministrijas sistēmas iestādes, tai skaitā šīs sistēmas koledžas, un leslodzījuma vietu pārvaldes vadītāja iecelšanu amatā un dienesta gaitu. [15.]

Satversmes tiesa norādīja, ka Dienesta gaitas likuma 9. panta trešajā un ceturtajā daļā likumdevējs tieši noteicis kandidāta iecelšanu minētajos amatos. Skatot šīs normas kopsakarā ar Dienesta gaitas likuma 1. un 2. pantu, kas noteic, ka likums regulē tieši amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm dienesta gaitu lekšlietu ministrijas sistēmas iestādēs un leslodzījuma vietu pārvaldē, ir izsecināms likumdevēja lēmums, ka minētie amati ir amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm amati. Tādējādi lekšlietu ministrijas sistēmas koledžas vadītāja – direktora – amatu par amatpersonas ar speciālo dienesta pakāpi amatu nosaka Dienesta gaitas likuma 9. panta trešā daļa kopsakarā ar tā paša likuma 1. un 2. pantu, nevis apstrīdētā norma, kas šajā aspektā vien atspoguļo jau likuma normās ietverto likumdevēja izšķiršanos par šā amata raksturu. Pat tad, ja apstrīdētā norma nebūtu spēkā, lekšlietu ministrijas sistēmas koledžas vadītāja amats saskaņā ar minētajām Dienesta gaitas likuma normām būtu amatpersonas ar speciālo dienesta pakāpi amats. [16.]

Līdz ar to Satversmes tiesa secināja, ka apstrīdētā norma neaizskar Satversmes 106. panta pirmajā teikumā ietvertās personas pamattiesības Pieteikuma iesniedzēja norādītajā aspektā un konkrētajā gadījumā nav vērtējama tās atbilstība šai Satversmes normai. Tā kā apstrīdētā norma neaizskar Satversmes 106. panta pirmajā teikumā ietvertās personas pamattiesības Pieteikuma iesniedzēja norādītajā aspektā, konkrētajā gadījumā tā nerada arī Satversmes 91. panta pirmajā teikumā ietverto personas pamattiesību aizskārumu. Līdz ar to tiesvedības turpināšana lietā par apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam un 106. panta pirmajam teikumam nav iespējama. [16., 17.]

Satversmes tiesa izvērtēja arī to, vai izskatāmajā lietā ir iespējams un nepieciešams paplašināt prasījuma robežas. Pieteikuma iesniedzējs savu pamattiesību aizskārumu nav saistījis ar Dienesta gaitas likuma normām, no kurām izriet tas, ka lekšlietu ministrijas sistēmas koledžas direktora amats ir amatpersonas ar speciālo dienesta pakāpi amats, nav apstrīdējis šo normu satversmību un līdz ar to nav arī sniedzis juridisko pamatojumu par šo normu neatbilstību Satversmei. Savukārt Saeima – institūcija, kas pieņēmusi Dienesta gaitas likumu, – nav izskatāmās lietas dalībniece un nav sniegusi viedokli par šā likuma normu satversmību. Līdz ar to izskatāmajā lietā nav iespējams paplašināt prasījuma robežas un turpināt tiesvedību. [18.]

Satversmes tiesa nolēma:

izbeigt tiesvedību lietā Nr. 2020 66 03 „Par Ministru kabineta 2016. gada 13. decembra noteikumu Nr. 810 „Noteikumi par lekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un leslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm amatu klasifikāciju” 1. pielikuma, ciktāl tajā 2.1. saimes VII līmeņa koledžas direktora amatam noteikta augstākā speciālā dienesta pakāpe – pulkvedis, atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. panta pirmajam teikumam un 106. panta pirmajam teikumam”.

Lēmums nav pārsūdzams.

Lēmuma teksts ir pieejams Satversmes tiesas mājaslapā:
https://www.satv.tiesa.gov.lv/wp-content/uploads/2020/12/2020-66-03_lemums_par_tiesvedibas_izbeigsanu.pdf

Relīze sagatavota, lai informētu sabiedrību par Satversmes tiesas darbu. Detalizētāka informācija par Satversmes tiesas aktualitātēm, ierosinātajām un izskatītajām lietām pieejama Satversmes tiesas mājaslapā www.satv.tiesa.gov.lv. Aicinām sekot līdzi informācijai arī tiesas *Twitter* kontā [@Satv_tiesa](https://twitter.com/Satv_tiesa) un tiesas *Youtube* [kanālā](#).

Zanda Meinarte

Satversmes tiesas

Sabiedrisko attiecību speciāliste

Zanda.Meinarte@satv.tiesa.gov.lv

67830759, 26393803

